

AKDAĞ (OLUR, ERZURUM) FLORASI

A.TATLI* & E. KAYA** & GÜMÜŞ**

ÖZET

Erzurum ili, Olur ilçesi sınırları içerisinde bulunan Akdağ (2466 m) florası üzerinde yapılan bu çalışmada, sahadan 1996-1997 yılları arasında 305 tür ve tür altı takson toplanmış ve bunlar ayırım anahtarları ile birlikte verilmiştir. Bu bitkilerin 38'i (%12.4) Türkiye için endemiktir. Bu endemiklerin % 60.5'i İran-Turan, % 5.3'ü Avrupa-Sibirya ve % 5.3'ü Akdeniz elementidir. Fitocoğrafi bölgeleri tespit edilen taksonlardan %57'si İran-Turan, %35'i Avrupa-Sibirya ve % 8'i Akdeniz bölgesine aittir. Toplanan bitkilerin hayat formlarına göre dağılımında hemikriptofitler % 48.9 oran ile ilk sırayı almaktadır. Daha sonra sırasıyla kamefitler %15.7, terofitler %15.1, geofitler %10.2, fanerofitler %9.2 ve vasküler-yarı parazitler %0.98'dir. İhtiva ettiği tür sayısı bakımından alanda ilk sıraları alan büyük familyalar *Compositae* (*Asteraceae*) (48), *Leguminosae* (*Fabaceae*) (31), *Labiatae* (30), *Gramineae* (*Poaceae*) (21), *Caryophyllaceae* (17), *Cruciferae* (*Brassicaceae*) (13), *Umbelliferae* (*Apiaceae*) (12), *Rosaceae* (11) ve *Liliaceae* (11) dir. Cinsler ise *Centaurea* (8), *Astragalus* (7), *Salvia* (6), *Linum* (5), *Onobrychis* (5) ve *Stachys* (5)'dir.

1. GİRİŞ

Boissier (1967-1888)'den sonra Türkiye florası ile ilgili çalışmalarda; Handel-Mazetti (1914), Krause (1940), Czechtz (1938), Schwarz (1935), Huber-Morath (1963), P.H.Davis (1965-1988) ve diğer birçok botanikçi önemli rol oynamışlardır.

Doğu Anadolu bölgesinin flora ve vejetasyon çalışmaları çok yenidir. Bu tür araştırmaların bazıları; Çetik ve Tatlı (1975), Tatlı (1978, 1982, 1985, 1987, 1989 a ve b), Behçet ve Tatlı (1989)'nın çalışmalarıdır. Araştırma alanını içine alan Olur (Erzurum) ilçesi, kuzeyden Ardanuç, doğudan Göle, güneydoğudan Şenkaya, güneyden Oltu, batıdan Yusufeli ilçe yönetim bölgeleri ile çevrilidir. Araştırma alanını oluşturan Akdağlar, Olur ilçe merkezinin güneyinde doğu batı yönünde uzanır. Yükseltisi doğudan batıya doğru gittikçe artmaktadır. Doğuda 2248 m olan yükselti, batıya doğru Ziyaret Tepe'de 2466 m'ye ulaşmaktadır. Araştırma sahasının da içinde bulunduğu Olur ilçesi, Kuzey Anadolu Orojenik kuşağı içinde yer almaktadır. Orta Eosen sonuna kadar, genelde denizel ortamda kalan bölge, kısa süreli deniz ilerlemeleri ve çekilmelerine sahne olmuş ve sıkışıp yükselmiştir. Pliosen'den günümüze kadar ise, karasal özelliğini